

পৌষ বংশৰ শ্ৰেষ্ঠ ৰজা সম্ৰাট অশোকৰ অনুশাসনসমূহৰ ভিতৰত গুজৰাটৰ জুনাগড়ৰ ওচৰত থকা গিৰ্ণাৰ শিলালেখ (Girnar Rock Edict) ঐতিহাসিক আৰু প্ৰত্নতাত্ত্বিক দৃষ্টিভংগীৰ পৰা অত্যন্ত গুৰুত্বপূৰ্ণ। ইয়াত অশোকৰ ১৪ টা মুখ্য শিলা অনুশাসন (Major Rock Edicts) খোদিত হৈ আছে।

গিৰ্ণাৰত স্থিত অশোকৰ শিলালেখ. Source: lakshmi prasad S / Getty Images

গিৰ্ণাৰ অনুশাসনৰ প্ৰধান বৈচিত্ৰ্য

- অৱস্থান: গুজৰাটৰ জুনাগড় জিলাৰ গিৰ্ণাৰ পাহাৰৰ পদূলিত।
- ভাষা আৰু লিপি: অনুশাসনবোৰ প্ৰাকৃত ভাষা আৰু ব্ৰাহ্মী লিপিত লিখিত।
- আৱিষ্কাৰ: ১৮২২ চনত জেমছ টড (James Tod) নামৰ ব্ৰিটিছ বিষয়াগৰাকীয়ে এই শিলালেখ প্ৰথম আৱিষ্কাৰ কৰে।
- বিশেষত্ব: এই একেখণ্ড প্ৰকাণ্ড শিলাখণ্ডতেই পিছৰ পৰ্যায়ত মহাশূন্যত প্ৰদৰ্শন আৰু ক্ষুদ্ৰগুপ্তৰো অভিলেখ খোদিত কৰা হৈছিল।

১৪ টা মুখ্য অনুশাসনৰ চমু সাৰাংশ আৰু অনুবাদ

অনুশাসন	মূল বিষয়বস্তু আৰু ভাঙনি/অনুবাদ
১ম অনুশাসন	পশু বলি নিষিদ্ধকৰণ: উৎসৱ আৰু যজ্ঞত পশু বলি দিয়া সম্পূৰ্ণ বন্ধ কৰা হৈছে। ৰাজকীয় পাকঘৰতো খাদ্যৰ বাবে জীৱ-জন্তু হত্যা সীমিত কৰাৰ নিৰ্দেশ।
২য় অনুশাসন	মানৱ আৰু পশুৰ কল্যাণ: মানুহ আৰু পশু-পক্ষী উভয়ৰে বাবে চিকিৎসা সেৱা, ৰাস্তাৰ কাষত গছ ৰোপণ, আৰু কুঁৱা খন্দাৰ ব্যৱস্থা।
৩য় অনুশাসন	ধৰ্ম প্ৰচাৰক নিয়োগ: প্ৰতি ৫ বছৰৰ মূৰে মূৰে ৰাজপুৰুষ (যুক্ত, ৰজুক, প্ৰাদেশিক) সকলক ধৰ্ম প্ৰচাৰ আৰু ধৰ্মীয় নীতি পৰিদৰ্শনৰ বাবে ভ্ৰমণৰ নিৰ্দেশ।
৪র্থ অনুশাসন	ধৰ্মৰ জয়: অহিংসা, বয়োজ্যেষ্ঠক শ্ৰদ্ধা আৰু আত্মীয়-স্বজনক সন্মান কৰাৰ জৰিয়তে সমাজত 'ধৰ্মঘোষ' (ধৰ্মৰ শব্দ) বিয়পোৱাৰ কথা।
৫ম অনুশাসন	ধৰ্ম মহাপাত্ৰ নিয়োগ: ৰাজ্যাভিষেকৰ ১৩ বছৰ পাছত ধৰ্ম মহাপাত্ৰ (Dharma Mahamatras) নামৰ বিষয়া পদৰ সৃষ্টি কৰি ধৰ্ম নীতি ৰক্ষাৰ দায়িত্ব প্ৰদান।
৬ষ্ঠ অনুশাসন	প্ৰজাৰ কল্যাণ প্ৰধান: ৰজাই দিন-ৰাতি সকলো সময়তে প্ৰজাৰ অভাৱ-অভিযোগ আৰু ৰাজকাৰ্য্যৰ খবৰ লোৱাৰ ইচ্ছা প্ৰকাশ কৰিছে।
৭ম অনুশাসন	ধৰ্মীয় সহিষ্ণুতা: সকলো ধৰ্ম আৰু সম্প্ৰদায়ৰ লোক একেলগে শান্তিৰে বসবাস কৰাৰ আৰু আত্মনিয়ন্ত্ৰণ শিক্ষা দিয়াৰ আহ্বান।
৮ম অনুশাসন	ধৰ্মযাত্ৰাৰ সূচনা: ৰজাই পূৰ্বৰ চিকাৰ ভ্ৰমণ বা আমোদ-প্ৰমোদৰ ভ্ৰমণ বাদ দি 'ধৰ্মযাত্ৰা' (যেনে- বোধগয়া দৰ্শন) আৰম্ভ কৰা।
৯ম অনুশাসন	সঁচা মঙ্গল বা নীতি: উপাসনা, ধৰ্মীয় ৰীতি-নীতিতকৈ দয়া, দান, দাস-দাসীৰ প্ৰতি অনুগ্ৰহ আৰু সাধুসকলক সন্মান জনোৱাটোহে প্ৰকৃত ধৰ্ম।
১০ম অনুশাসন	যশ আৰু খ্যাতিৰ অপ্ৰয়োজনীয়তা: ৰজাই নিজৰ নাম বা খ্যাতি বিচৰাতকৈ কেৱল প্ৰজাসকলক ধৰ্ম পথলৈ আনিব পৰাটোকহে শ্ৰেষ্ঠ বুলি গণ্য কৰিছে।
১১শ অনুশাসন	ধৰ্মদানৰ শ্ৰেষ্ঠতা: ধন-সম্পত্তি দান কৰাতকৈ ধৰ্ম উপদেশ আৰু ধৰ্ম দান কৰাটোক শ্ৰেষ্ঠ দান বুলি ব্যাখ্যা কৰা হৈছে।
১২শ অনুশাসন	সম্প্ৰদায়গত প্ৰীতি: আন ধৰ্ম বা সম্প্ৰদায়ক অযথা নিন্দা নকৰি সকলোৰে ধৰ্মীয় দৰ্শন আৰু চিন্তাক শ্ৰদ্ধা জনোৱাৰ বাবে অনুৰোধ।

অনুশাসন	মূল বিষয়বস্তু আৰু ভাঙনি/অনুবাদ
১৩শ অনুশাসন	কলিংগ যুদ্ধ আৰু অনুশোচনা: কলিংগ যুদ্ধৰ ভয়াৱহতা আৰু নৰসংহাৰে অশোকৰ মনত আনি দিয়া পৰিবৰ্তন। যুদ্ধ বিজয়তকৈ 'ধৰ্ম বিজয়'হে শ্ৰেষ্ঠ।
১৪শ অনুশাসন	সামৰণি: সমগ্ৰ সাম্ৰাজ্যৰ বিভিন্ন স্থানত শিলালেখ খোদিত কৰাৰ উদ্দেশ্য আৰু গুৰুত্ব ব্যাখ্যা।

ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বাবে শিক্ষণীয় দিশ

- কল্যাণকামী ৰাষ্ট্ৰ গঠন: অশোকৰ অনুশাসনৰ পৰা গম পোৱা যায় যে এজন ৰজাৰ প্ৰধান কৰ্তব্য হ'ল প্ৰজাৰ সুখ-শান্তি সুনিশ্চিত কৰা।
- পৰিৱেশ আৰু প্ৰাণী সংৰক্ষণ: গছ ৰোপণ আৰু জীৱ-জন্তু হত্যা নিষিদ্ধ কৰাৰ নীতিয়ে অশোকৰ আধুনিক আৰু প্ৰকৃতিপ্ৰেমী চিন্তাধাৰাৰ পৰিচয় দিয়ে।
- ধৰ্মীয় সহিষ্ণুতা: আন ধৰ্মৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধা ৰখাৰ নীতি আজিও সমাজৰ বাবে সমানেই প্ৰাসংগিক।

অতি চমু আৰু চমু প্ৰশ্নোত্তৰ

- প্ৰশ্ন: সম্ৰাট অশোকৰ গিৰ্ণাৰ শিলালেখ ক'ত অৱস্থিত?
উত্তৰ: গুজৰাটৰ জুনাগড় জিলাৰ গিৰ্ণাৰ পাহাৰৰ পদূলিত।
- প্ৰশ্ন: গিৰ্ণাৰ অনুশাসনসমূহ প্ৰথম কোনে আৰু কেতিয়া আৱিষ্কাৰ কৰিছিল?
উত্তৰ: ১৮২২ চনত জেমছ টড (James Tod) নামৰ ব্ৰিটিছ বিষয়াগৰাকীয়ে।
- প্ৰশ্ন: অশোকৰ গিৰ্ণাৰ শিলালেখত কি ভাষা আৰু লিপি ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল?
উত্তৰ: প্ৰাকৃত ভাষা আৰু ব্ৰাহ্মী লিপি।
- প্ৰশ্ন: গিৰ্ণাৰ শিলালেখত মুঠ কেইটা মুখ্য অনুশাসন আছে?
উত্তৰ: ১৪ টা মুখ্য শিলা অনুশাসন (Major Rock Edicts)।
- প্ৰশ্ন: অশোকৰ কেই নম্বৰ অনুশাসনত কলিংগ যুদ্ধ আৰু অনুশোচনাৰ কথা উল্লেখ আছে?
উত্তৰ: ১৩শ অনুশাসনত।
- প্ৰশ্ন: 'ধৰ্ম মহাপাত্ৰ' নামৰ বিষয়া পদৰ সৃষ্টি অশোকৰ কেই নম্বৰ অনুশাসনত দেখা যায়?
উত্তৰ: ৫ মন্ত্ৰ বা ৫ম অনুশাসনত।

ৰচনাভিত্তিক প্ৰশ্ন আৰু উত্তৰ

প্ৰশ্ন: অশোকৰ গিৰ্ণাৰ অনুশাসনৰ মুখ্য বৈশিষ্ট্যসমূহ চমুকৈ আলোচনা কৰা।

উত্তৰ:

অশোকৰ গিৰ্ণাৰ অনুশাসনৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ হ'ল:

- প্রজা আৰু প্ৰাণী কল্যাণ: ২য় অনুশাসন মতে মানুহ আৰু পশু-পক্ষী উভয়ৰে বাবে চিকিৎসা, খোৱাপানীৰ বাবে কুঁৱা খন্দা আৰু ৰাস্তাৰ কাষত ছাঁয়াযুক্ত গছ ৰোপণৰ নিৰ্দেশ দিয়া হৈছিল।
- অহিংসা প্ৰচাৰ: ১ম অনুশাসনৰ জৰিয়তে উৎসৱ আৰু যজ্ঞত পশু বলি দিয়া সম্পূৰ্ণ নিষিদ্ধ কৰা হৈছিল।
- ধৰ্মীয় সহিষ্ণুতা: ৭ম আৰু ১২শ অনুশাসনত সকলো ধৰ্ম-সম্প্ৰদায়ৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধা জনাবলৈ আৰু সাম্প্ৰদায়িক সম্প্ৰীতি বজাই ৰাখিবলৈ আহ্বান জনোৱা হৈছিল।
- প্ৰজাক সময় সম্পৰ্কে গুৰুত্ব: ৬ষ্ঠ অনুশাসন অনুসৰি অশোকে ঘোষণা কৰিছিল যে ৰজাই দিন-ৰাতি সকলো সময়তে প্ৰজাৰ অভাব-অভিযোগ শুশ্ৰূষা কৰিবলৈ প্ৰস্তুত।

